

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

III. De iis, quæ diuinam præcedunt volitionem vniuersim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

vt sic loquar, obiectorum propriorum facultatem & appetitum coniunctum in suo organo haberet, superfluum foret, nec corporis illius respectu commodum modum tamen sortita esset, refugiente quavis animalis parte in grata sibi obiecta; prosequenteque, & amplectente sibi inuicem, quoniam de aliarum partium, aut totius commodis & conseruatione curaret. Vnde in quouis animali naturalis esset naturalium appetitionum interfectio discordia, ex quo ad extremam, & vrgentissimam rationem in obiectum tactam constaret, cur totis supposito de scilicet natura sua naturalem appetitum deficere repugnet, et si singulis externorum sensuum partibus, & organis nec deficere appetitum repugnet, immo & de facto earum singulis deficiat.

CERTAMEN V.

In Deo ex intellectu volituum euidens adhuc, & irrefragabilis inferri.

Tamet si illatione hac volitui, ex intellectu vniuersim demonstrata singulariter demonstrari intellectu Dei voluntas posset, atque tamen, atque euidens ratione materia ex intellectu Dei eius volitui, seu voluntati demonstratur, vt docet Ruiz de Montoya citato loco ante appendicem obseruauit: etenim volitua, nec simul intellectu substantia imperfectior plane facitibus omnibus (etiam aduersariis) esset, quam intellectus, que secum traheret volituum facultatem, cui ex predicatorum suo specifico conduceretur, & de qua diceretur ad conuertentiam. Atqui Deo debetur summè perfectum intellectum: ergo, quod conueniat essentia sua cum volituum ipsi, quod indefectibiliter, atque euidens, & infallibiliter inferat, & cum ipso ad conuertentiam dicatur. Maior illa vt dixi omnium, etiam aduersariarum, est, & ostensa certam, 3. num. 7.

1. Etenim videre bonum, & conueniens sibi, nec posse illud appetere, & venari, si ab eis, si adit verò eo frui, & delectari; idque ex impotentia naturalis, ac defectu potestatis maximum naturæ illius malum est: siquidem idem malum natura sua haberet, quod excoctatum antiquis fuit grauissimum Tantali supplicium: videre autem malum imminens, & natura etiam sua non posse illud fugere, & aduersari summa est infelicitas: idque mali essentia sua habere, quod ex accidenti ferreis vinculis religatus rupi Prometheus apud pueras fabulas habuit. Atque cum boni desiderii appetitus, & possessio gaudium, & fructus; mali vero imminens auersio, & fuga absque volitua, seu appetente facultate; (cuius actus essentialiter sunt) omnino haberi nequeant; intellectum, quod volituum natura sua non esset verique malo natura sua subiaceret: quod quidem, vt de se patet, magna intellectu illius imperfectio, & diuissima est ac summè, & infinite perfecta substantia intellectu Dei verique remotissima.

2. Secundo probatur legitima hæc voluntatis Dei ex intellectu diuino ad voluntatem consequutio ab innumere obiectis, eorumque cum aliis naturaliter in Deo esse demonstratur, nec sola nobis fide contentam, tamen deficientissimam enim in creatura omnia dominium, & Principatus Dei supremum, ni eius intellectus secum voluntatem deseret, aboleretur: cum nec posset creaturis pro libito vii; neque rationalibus imperare. Si quidem absque voluntate libitum, neque imperium esse posset: auferretur item libertas, cum ea in voluntate sola propriè, & primariò consistat. Vnde & diuina de rebus prouidentia, quam rerum vniuersitas prædicat, periret: siquidem iuxta rationes à Deo cognitæ ab eo conueniens hæc, vel illa dispositio, & determinatio repugnet, item, neque præceptum vllum legemque ad rationales creaturas ferre posset, neque intimare: cum lex, & præcepta voluntate determinata superioris compleantur, intimatio verò dicat eius serui, ac præcepta voluntatis determinatæ reuelationemque ab eo noua & reimpugnatione voluntatis reuelandi fieri repugnat.

3. Inferitur insuper dum nullum cordis sui secretum reuelare creaturis rationalibus posse ob rationem proximam. Vnde nec posse præsentia, & præterita alias ignota, futura.

Christoph. de Ori. ga. de Deo Vno, Tomus II.

ve eisdem reuelare; cum tamen non ex sacra pagina tantum oppositum de facto contigisse certum sit: & ratione etiam naturali, ex qua à veritate indefectibili diuinationis seu reuelationis de futuris ad diuinitatis veritatem consequentiam tenere Tertullianus, atque ex communi sensu dictum illud fuit. *Annunciare quæ ventura sunt, & dicimus, quia Dei estis: vt contr. 2. d. 4. q. 3. referebamus, & (vt reliqua breuitatis causa præteream) supremi artificis prærogatiua deficiente cognoscitio practico (quod necessariò Artificis voluntatem concernit) omnino decisset, deficeret siquidem cognitio practica ad artificium, & artem necessaria; quia practica cognitio artis directiua essentialiter Artificis est ad opus ita exequendum, quod aliter, & absque illa male perageretur; in eo autem voluntas se conformandi cum exemplari, secundum quod exequi opus decernit, concernitur: ac insuper voluntas opus illud exequendi,*

QVÆSTIO III.

De iis, quæ diuinam præcedunt volitionem vniuersim.

SUPPONITVR diuinæ Voluntatis in actu primo (vt aiunt) hactenus statum actus existere: id quod expressius formalis quæ in diuina scriptura asseritur, vt vidimus q. 1. atque datis demonstrationibus q. 2. satis ostenditur vt proinde de eius existentia hic disputare opus non sit, immo verò otiosum, & inutile foret. Quare de iis, quæ eiusmodi actus præcedunt summam disputabimus, quia serè de omnibus disputatum est controu. 2. d. 2. cum de iis, quæ scientiam præcedunt disputemus: Tria sunt, de quibus disputari potest: an, & quomodo diuinam volitionem præcedant voluntas nimirum ipsa diuina, habitus, & volitum obiectum.

CERTAMEN I.

Præcedit voluntas diuinam volitionem: secus habitus.

ET triplex quidem præcedentia, seu prioritas alicuius respectu alterius vniuersim examinari poterat: Prima durationis; secunda localis, quæ hic locum non habet in voluntate diuina, eiusque actibus, quoad intrinsecum supis, Deoque ipsi identificatis ex fide, & Theologis omnibus, etiam connotatoribus, pro decretorum Dei constitutione assignata. 3. verò prioritas est naturæ, quæ adhuc dupliciter dissectatur: Prima est imitativa per rationem, & purè metaphysicæ, quæ inter essentiam, & attributa omnia, quæ ipsam metaphysicè consequuntur, intercedit, vt vidimus contr. 1. & inter intellectum diuinum, & diuinam scientiam, vt ostendimus etiam contr. 2. d. 2. q. 4. cert. 2. n. 1. solum ergo de vera, ac non solum per rationem ficta, & imitativa præcedentia, & prioritate naturæ, vel quasi naturæ voluntatis diuine respectu sui actus dubitari in præsentiarum potest, cuius resolutioni iacta etiam, serè omnia fundamēta sunt contr. 4. & cert. 1. d. 2. n. 4.

2. Porro omnes opiniones, quas ea contr. 2. & 3. de præcedentia & actiuitate physica intellectus diuini respectu suæ scientiæ reiecit, referri hic possent, ex quippe maioris omnes adhuc verisimilitudinis specie in voluntate diuina, eiusque actibus suaderi posse videbuntur. Quare prima sententia hac in re sit, dati in Dei voluntate physicam absolute talem formalem actiuitatem respectu suorum actuum vniuersim; quare, & physicam præcedentiam. Huius sententiæ Author non extat. Alesius cum aliis citatis q. 3. cert. 1. n. 3. realem formalem ex natura rei actiuitatem, & prioritatem voluntati diuinæ asseruit. Secunda sententia similem actiuitatem, & prioritatem realem virtutalem voluntati diuinæ respectu suorum actuum attribuit, etiam necessariorū, vt vidimus in simili de intellectu diuino respectu suæ scientiæ eodem certamine, quod asserunt non eodem modo explicatur ab omnibus eius Doctoribus.

cloribus. Arrabalis enim explicatio est solum condonata, quod scilicet Dei voluntas si a suis actibus physice differret eos physice produceret. Reliquorum vero explicatio non quidem actiuitatis condonata, sed productionis est, sed absolute omnino virtualis: quia nimirum ita se voluntas gerit respectu volitionis, quam non producit, ac si produceret, ut vidimus eo certam. n. 2. & n. 3. sine. Tertia sententia sit voluntatem diuinam, ut necessariorum actuum realiter virtualiter actina, & prior natura physice non sit, quia neque ab ipsis realiter virtualiter distincta est: aut respectu suorum actuum liberorum talem esse: id quod supponitur, ac necessariò in hac, & secunda sententia supponenda, distinctioni reali virtuali conformis videtur, & consequens.

3. Dico primo: Nulla realis physica prioritas, & actiuitas ex assignatis conuenit voluntati diuinæ respectu alicuius diuinæ volitionis: quatuor negatiue conclusiones in nostra hac prima continentur. Prima contra eos, qui docuerint dari in voluntate diuinā physicā, & realem formalem actiuitatem, & præcedentiam respectu volitionis diuinæ cuiusvisque: cuius oppositum, ut pote erroneum, nullus Theologus fuit, qui asseruerit: inferunt enim ex opposito esse inter prædicata diuinā, quoad intrinsecum sumpta, physicā realem formalem distinctionem, quæ diuinam soluat (quam fides adstruit) simplicitatem, & unitatem: siquidem omnis actiuitas, & prioritas realis formalis naturæ vnius respectu alterius, in quouis ordine, & genere sit, earum in ipso distinctionem inuitabiliter arguit, & supponit. Secunda ex contentis conclusio negat actiuitatem, & prioritatem realem formalem ex natura rei inter diuinam voluntatem, & volitionem. Tertia vero neque realis virtualis in sensu vulgari actiuitatis virtualis: utramque probatam in simili habes citata q. 3. certam. 2. in sensu vero Arrabalis minus vitato certam. 4. Conclusio quarta ex contentis in hac prima negat eiusmodi actiuitatem, & præcedentiam realem virtutem voluntatis diuinæ respectu suarum etiam liberarum volitionum: manet probata, atque ab obiectionibus expedita eadem q. certam. 3.

4. Dico secundo: Datur in diuinā voluntate, etsi non physica physice influxiva, vera tamen, nec solum ficta, actiuitas, & præcedentia intentionalis respectu diuinæ volitionis, tam libera, quam necessaria: probationem habes eadem d. 2. de scientia q. 4. certam. 2. n. 4. ubi ex eo primum, quod intellectus diuinus vera, ac non ficta operatio sit, veram potentiam actiuiam debere supponere ostendebamus: item ex eo, quod vita in actu primo vera actualis sit, Deique vere viuens, vitam, & principium sui actiuium, & suo modo vere receptum necessario habere: quæ omnia pro volitione militat diuinā, quæ æque Dei operatio, & vita in actu exercito sue actualis est, & in ordine ad quam æque, atque in ordine ad suam intellectiōem, vere viuens in actu primo Deus est: sicut autem ibidem, quia actiuitas diuini intellectus vera, nec pure ficta, physica esse non poterat, ut citata q. 3. ostenderamus, veram intentionalem esse docuimus; ita etiam de actiuitate, & præcedentia, etsi non physica, vera tamen, nec solum ficta, diuinæ voluntatis, respectu diuinæ volitionis intentionalem solum esse in præsentiarum asserimus.

5. Sed quoniam assertio hac in potentia intellectiva Dei respectu scientiæ diuinæ à nostro Quirōs data, fors tamen non satis penetrata, certè non explicata, vocum lusum, ac difficultatis elusio pura visa nostro Ribadeneiræ fuit, huius impugnationem, & difficultatem ipso explicatius, & vrgentius proposuimus n. 5. ac designata diuersitate obiectiua significati potentie actiue physice, à potentia actiua solummodo intentionali, non vocibus solum sed rebus eius difficultati, & argumento respondimus n. 6. ostendens potentiam siue actiuitatem physicā ab intentionali præcisè potentia, & actiuitate in eo plane differre: quod illa ad aliquid denudè physico influxu suo ponendum essentia sua actiuitas, & potentia sit: quare, & à termino (siue ab actione diuerso, siue ipsi identificato) physicā, & realem distinctionem diuinis impossibilem importat; vera tamen, ac minime ficticia, intentionalis solum potentia dicitur tantummodo, quod veritari, & profectui, vel fugere, & auerfari obiectum siue (quod ipsum est) terminum, quin ipsum producat, vere, ac non fictè queat: quod Deo (si vera volitio, amorque boni, & mali fuga

denegetur) non potest denegari: eo autem concepta potentia illius à suo actu distinctio non requiritur, tametsi in potentis intentionalibus nostris, quia intentionis, & volitionis create simul physice potentie sunt, requiratur distinctio: quare respectu operationis, & impropositi actus ipsi potentia identificati vera, & realis intentionalis potentia in Deo esse potest optime.

6. Dico tertio: volitionem illam diuinam nullas habuit in Deo præcedit, est contra Henricum, Mayronem, & Arriagam citatos controu. 2. d. 2. q. 6. certam. 2. n. 2. est autem reliquorum Theologorum ibidem citatorum, ut opposita, hoc, & proximis retrò sæculis merito singularitatis notetur, cum absque apparenti nedum, quam nostre conclusionis, firmiori fundamento contra omnes Theologos solus Arriaga antiquam duorum opinionem sequatur. De utroque autem habitu genere probata abundè, & propugnata conclusio à nobis fuit in simili de habitibus intellectualibus certam. 1. citato: de supernaturalibus, quos nemo in intellectu & voluntate diuinis ad suos actus præcedere docuit ex imperfectione, & incomplectione in genere potentie, quam in eis habitus supernaturales necessariò supponerent, vidimus n. 1. de naturalibus vero habitibus, seu acquisitis siue adhabilibus constat etiam ex dictis ibidem à n. 3. cum in summe perfecta potentia volitiua diuina facilitas, siue exilio difficultatis operandi ex parte potentie prædicatum metaphysicum essentialiter inclusum sit: quare essentia sua, diuina voluntas ad suos actus, siue necessarios, siue liberos, & honestos virtutum omnium abique vilo alio prædicato metaphysice ipsi superaddito concipi accessio debet.

CERTAMEN II.

De specificatio adæquato voluntati diuinæ, eiusque respectu huius præcedentia, seu prioritate vera.

1. De volitionis diuinæ primario obiecto, & adæquato specificatio totidem, atque de primario diuinæ scientiæ obiecto, & specificatio adæquato sententia sunt. Et quidem de primario diuinæ volitionis obiecto Deum ipsum, & formaliter metaphysice, quæ bonum, primarium obiectum esse Theologis omnibus communis: de specificatio autem non Deum solum, quæ bonum, adæquatum volitionis siue specificatum esse, sed creaturam etiam, quæ à Deo non propter seipsum (ut videbimus) solum, sed propter seipsam, directè etiam, amatur, volitionis diuinæ specificatio esse consequens sententia alteri est quam contr. 2. d. 2. q. 5. certam. 1. n. 1. ex pluribus Scotti Nominalibus Heiræ, & Recentioribus nostris reuolimus: quorum fundamenta toto illo certamine dilectimus. In re autem præfenti ea sententia de amore creaturarum à Deo propter ipsas, nec solum propter seipsas, ex mera sui complementa, quam putamus verissimam ac in sequentibus statuimus, non ita facile fundamenta sententiæ huius disiciuntur.

2. Sic nihilominus conclusio. Deus qua in se bonum adæquatum obiectum, non primarium solum, sed specificatum etiam est. Communis est Theologorum conclusio probata in simili de adæquato scientiæ diuinæ specificatio certam. illo 3. citato num. 1. & 2. Primo ex infinitate simpliciter, & ex genere suo tali per denegationem termini, etiam extrinseci, omnibus diuinis prædicatis, ac subinde diuinæ volitioni communi, cum istiusmodi autem infinitate volitionis pugnant plures in Deo formales volitiones vnamque ex eis, quæ ex homogeneis partibus, metaphysice compactam reperiuntur: ac proinde vnam simplicem, ac infinitam, adhuc metaphysice, solummodo Deo concedi necesse est, quæ in Deum primo, & primario feratur, atque ex ipso, ut ex obiecto primario, & specificatio infinita simpliciter, & ex genere suo euadat, ut deinde secundariò la creatura omnia ab ipso: vlla in genere volitionis additione creaturatur: ut sapienter contr. 2. ex dictis contr. 1. explicamus.

Disput. I. Quæst. II I. Certam. II. II

Probatur secundò ex dictis in simili citato certam. 1. num. 4. quia, si diuina volitionis, quoad intrinsecum creata specificatum forent, diuina volitio, quoad intrinsecum creata penderet, essetque æque, atque creata ipsa, quoad intrinsecum, defectibilis, nec maioris necessitatis, quam ipsa; quod, & falsum ibi, ac sæpe alias ostendimus, etiam respectu possibilium, & in volitione complacentiæ Dei erga absolute futura omnino apud omnes absurdum.

3. Opponi præfate conclusioni duo poterunt. Primum est: omne motuum formale volitionis est etiam specificatum eiusdem: atqui creata, & possunt esse, & de facto sunt obiectum motuum formale volitionis diuinae: ergo, & specificatum discursus inoffenso currit. Minor probatur ex dictis, & suppositis num. 1. quia id propter quod aliquid amatur eius amoris obiectum formale motuum & specificatum est; atqui creata obiectum specificatum eius amoris, quo ita à Deo amatur, omnino sunt. Maior vero per se videtur nota: quid enim potius, certiusque actum specificat, siue intellectus siue voluntatis, quam eius formale motuum, ob quod, seu propter quod is elicitur actus. Nihilominus distinguenda est hæc maior: quæ adeo dicitur perspicua. Omne motuum formale volitionis, quæ ipsam non supponit in sua specie, & entitate constitutam, concedo maiorem: quæ illam ita constitutam supponit, nego maiorem: quia, quod supponit specificatum, nequit ab alio posterius adueniente specificari: & similiter distinguo minorem, creata sunt obiectum formale motuum volitionis diuinae, quam supponunt in sua specie, & entitate aliunde constitutam: fateor: quam non ita supponunt, nego: & inde negatur consequentia. Quomodo autem Deus amari à se propter creaturas, tanquam propter finem quæ, non autem propter illas, tanquam per medium formale sciri, diximus controu. 2. d. 7. quæst. 1. certum. 1. num. 7. ubi Dei bonitatem, non solum perfectionis, & quasi ad se, sed vilitatis etiam, & quæ creaturis suis proficuum entitatis sua est volitionis suæ specificatum ingredi docuimus.

4. Opponi secundò poterit, Dei autem in genere suo, & simpliciter infinitum, per termini etiam extinseci, designationem sufficienter, & adequatè ex eius bonitate, & perfectionis, & vilitatis specificari, vt creatorum omnium amor absque ulla amoris formalis additione bene intelligatur extendi. At verò, cum non solum se, & creata amet, sed mala culpæ, & moralia (vt fides docet) odit, & odii huius specificatum in Deo intrinsece esse nequeat, (cum odii specificatum malum sit, cuius nec physici nec morales, vel vmbra in Deo reperiatur) sit planè actus odii Dei specificatum malitiâ Deo extrinsecum esse debere, ac proinde Deum omnium voluntatis suæ affectuum adequatum specificatum non esse. Respondetur eandem Dei bonitatem infinitam esse specificatum odii diuini erga mala moralia: eademque quoad extrinsecum amore sui, & extrinsecorum bonorum, extrinsecum etiam mala moralia auerfari.

5. Sicut enim eadem bonitas, quæ ex parte principij intentionali actui ad se quoad exercitium, & creata bona quoad speciem amanda determinatur, atque ad mala moralia odio habenda, ita etiam eadem bonitas sua obiectiua ad illorum amorem, horum vero odium est obiectiua determinatur etiam Deus: ac proinde ex eadem bonitate intentionali, & actiua, & specificatiua, amor bonis, atque mali odium, eodemque indubili etiam metaphysice actu procedit, ob debitam affectibus, actibusque diuinitatis & genere, & conceptu suo infinitatem simpliciter quoad locum in creatis nostris affectibus contingit: quia, neque ex parte eiusdem principij nostri volitui determinati ad bonum sumus, neque eodem obiecto ad bonum, quoad malum intentionali, etiam obiectiue, mouemur ac impellimur; neque affectus vilius voluntatis nostræ ex genere, & conceptu suo simpliciter infinitus est, esseve possit, quo etiam pacto respondendum est obiectioni falsi obiectis.

6. Dico secundò: Deus ipsè, quia bonus, siue eius explicata bonitas verè realiter intentionali prior, ac præcedens quasi natura, est ad suæ voluntatis affectum. Con-

clusio etiam probata est in simili conclusione de obiecto specificatiuo diuinae scientiæ controu. 2. d. 2. q. 1. certam. 2. num. 6. ubi enim eo numero versus medium verosimiliter putarim oppositum, atque rationi petite à paritate verè præcedente actiue intellectus diuini ad scientiam solutionem subiunxerim; tamen sub eius numeri finem solutionis debilitatem recognoscens conclusi obiectum specificatum scientiæ æque verè priorè intentionali, obiectiue scientia quam specificat, esse, atque intentionali actiue intellectus prior illa sit: quia, tam obiectum specificatum, quam intellectus ad scientiam, quam in suo quodque genere ponit, verè intentionali supponitur: quod ipsum est vtutemque formaliter, in suo quodque genere, esse verè intentionali prius ipsa, & intentionali præcedens. Hoc autem argumentum eodem modo, & robore de obiecto specificatiuo actus voluntatis diuinae veram respectu huius intentionalem præcedentiam, & prioritatem euincit. Nihil autem, quod formale specificatum amoris, seu volitionis diuinae non sit ipsa verè prius esse, constat ex inibi dictis: quia, cetera, quæ ab specificatiuo diuersiushue realiter, siue formaliter sunt, etiam à Deo amantur, amorem supponunt constitutum, vt ad ipsa extendatur, ac proinde non ponunt: nihil autem, quod aliud verè vltatenus ponit, prius ipso verè esse potest: quare nulum materiale diuini amoris obiectum verè illo prius est.

7. Supponimus hæcenus diuinam bonitatem specificatum volitionis, siue affectus voluntatis diuinae esse: id quod, etiam certum, notissimumque omnibus sit, summam tamen probandum: quia amoris obiectum formale, & specificatum est bonitas seu bonum, quæ talitergo, & amoris diuini, sed non alia bonitas, quam summa, & diuina: hæc igitur sola est amoris diuini adequatum obiectum formale, seu specificatum. Minor probatur primò: quia ab obiecto formali specificatiuo amoris tota essentia, & perfectio ex parte obiecti definitur, & taxatur: implicat autem cum summa amoris diuini necessitate, & perfectione, & creatam bonitatem ad sui consistentiam supponere, atque ab ea perfectionem suam taxari: ac proinde è sola simpliciter, & ex genere suo infinita bonitate increata potest obiectiue defini. Etenim Aristot. 1. ethicor. c. 14. circa medium semel, & iterum sub inferius ait: *Præstantissimamque cuiusvis, & optimam operationem esse, erga optimum eorum, & præstantissimum ex eis, quæ ipsi subiunguntur*: quare 12. met. c. 9. text. 1. g. infort: *Deum non fore optimam substantiam, si non sit principale sua intellectionis* (ac subinde volitionis) obiectum. Secundo: quia præstantissimum bonum, ac proprium ac perfectissime cognitum excellentiæ, & proprietatis titulo maxime amabile esse Deo debet.

8. Tertiò: vt actu simplicissimo Deus amet, vt debet, obiectum formale, & specificatum omnia bona ab ipso amanda, & amabilia eminentissime continens debet habere; alioquin pro amatorum, seu amabilium pluralitate amor diuinus multiplicaretur: si vnicuique specificatum speciale, nec illud omnibus commune, esset: aut extra bonitatem Dei eius conditionis specificatum non est: ergo, sola diuina bonitas est amoris diuini specificatum. Quartò: quia summa bonitas vniuersalissima, & simplicissima summe simplicissime, atque vniuersalissime amabilis natura, & essentia sua: atqui ita solum amari potest in creato amore diuino; creato, enim ita amari potest in illum, vt terminum essentialem suæ amabilitatis, Dei bonitas concernit, ac subinde de facto amatur: nihil enim diuinum est in potentia, adhuc logica, sed actu, & exercite existens, vt ostendimus contr. 1. d. 2. de Dei existentia, & essentia agentes. Quintò probatur, & confirmatur antecedentes probationes à paritate veritatis diuinae, quam scientiæ Dei adequatum obiectum specificatum esse monstrauimus contr. 2. d. 2. quæstionibus proxime citatis. Mitto probationes alias ex scriptura, & Patribus à nostro Ruiz adductas d. 2. de voluntate sect. 1. quia, si conclusionem directè probent; tamen in sensu in quo, & à Ruiz, & ab aliis Theologis communiter intelliguntur nihil probant, vt d. 2. videbimus: quare solo Bernardi testimonio sem. 59. in Cantica subiungit, probationes huius conclusionis concludo. *Amar, & Deus spem amantem, nec aliunde hoc habet, sed ipse est unde amar*: quid autem bonitas diuina metaphysice claudat (nam physice claudit diuina omnia) diximus contr. 1. & controu. de Trinit. d. 6. q. 3.